DOMSTOLENS DOM
av den 16 juni 1987*

Mål 225/85

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av E. Traversa, vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress hos Georges Kremlis, vid kommissionens rättstjänst, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg, Luxemburg,

sökande,

mot

Italien, företrädd av Luigi Ferrari Bravo, chef för utrikesministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud, biträdd av Oscar Fiumara, avvocato dello stato, med delgivningsadress hos Italiens ambassad i Luxemburg,

svarande.

Talan avser fastställelse av att Italien, genom att diskriminera medborgare från andra medlemsstater som är anställda vid "Consiglio nazionale delle ricerche" (nationella forskningsrådet, nedan kallat CNR), vad gäller anställnings- och arbetsvillkor, i förhållande till forskare med italienskt medborgarskap vid samma CNR, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och artikel 7.1 och 7.4 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT nr L 257, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 01, volym 05).

DOMSTOLEN

sammansatt av avdelningsordföranden Y. Galmot, tillförordnad ordförande, avdelningsordförandena C. Kakouris och F. Schockweiler samt domarna T. Koopmans, G. Bosco, U. Everling och J. C. Moitinho de Almeida,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: C. O. Lenz,
justitiesekreterare: D. Louterman, byrådirektör,

som beaktat sammanträdesrapporten och den muntliga förhandlingen av den 2 oktober 1986, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 27 januari 1987

meddelar följande

dom

1 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 23 juli 1985 har Europeiska gemenskapernas kommission i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget väckt talan om fastställelse av att Italien, genom att diskriminera medborgare från andra medlemsstater som tjänstgör vid "Consiglio nazionale delle ricerche" (nationella forskningsrådet, nedan kallat CNR) vad gäller anställnings- och arbetsvillkor, i förhållande till forskare med italienskt medborgarskap vid samma CNR, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och artikel 7.1 och 7.4 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT nr L 257, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 01, volym 05).

2 Enligt artikel 36 tredje stycket i den italienska lagen nr 70 av den 20 mars 1975 (GURI av den 2.4.1975, nr 87) skall kontraktsanställda vid CNR vid lagens ikraftträdande (3 april 1975) överföras till ordinarie tjänster, under förutsättning att de innehar de kvalifikationer som krävs och att de uppfyller de föreskrivna villkoren. I artikel 36 fjärde stycket föreskrivs att i avsaknad av ordinarie tjänster skall kontraktsanställd personal fortsatt vara anställd på obestämd tid och erhålla samma lön som föreskrivs för motsvarande ordinarie tjänster. I båda fallen "skall inarbetade tjänsteår beaktas vid beräkningen av rätten till befordran".

3 I artikel 5 tredje stycket i ovannämnda lag hänvisas dessutom till "gällande lagbestämmelser om villkor för anställning i statlig tjänst". Det rör sig bland annat om förordningarna för civilanställda i statlig tjänst (DPR nr 3 av den 10.1.1957, GURI, supplemento ordinario nr 22 av den 25.1.1957) som i artikel 2 föreskriver att "för att få inneha civil anställning i statlig tjänst måste följande allmänna villkor vara uppfyllda:

1) Italienskt medborgarskap

2) . . .".

4 Eftersom kommissionen ansåg att detta krav på medborgarskap för forskare som ansöker om ordinarie tjänster (eller, i de fall då ordinarie tjänster tillfälligt inte finns, om fortsatt anställning på obestämd tid) strider mot artikel 48 i fördraget och mot förordning nr 1612/68, har kommissionen väckt förevarande talan om fördragsbrott mot Italien.

5 För en utförligare beskrivning av de faktiska omständigheterna, förfarandet och av parterna åberopade grunder och omständigheter hänvisas till förhandlingsrapporten. Sådana uppgifter återges nedan endast i den mån det är nödvändigt för att förstå domstolens argumentering.

6 Den första frågan som har uppkommit i förevarande mål går ut på huruvida anställning som forskare vid CNR skall betraktas som anställning i offentlig tjänst för vilken bestämmelsen om förbud mot diskriminering i artikel 48.2 i fördraget inte är tillämplig med stöd av artikel 48.4 i fördraget.

7 I detta hänseende erinras om att artikel 48.4, som utgör ett undantag från de grundläggande principerna om fri rörlighet för och förbud mot diskriminering av gemenskapens arbetstagare, skall tolkas så att dess räckvidd begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att tillvarata de intressen som medlemsstaterna genom denna bestämmelse tillåts att skydda.

8 Såsom domstolen redan har fastställt i sin dom av den 3 juli 1986 i målet 66/85 Lawrie-Blum (Rec. s. 2121, 2139) kan tillträdet till vissa tjänster inte begränsas bara för att, i en given medlemsstat, de personer som tilldelas sådana tjänster får status som tjänsteman. Om tillämpningen av artikel 48.4 skulle göras avhängig av den rättsliga karaktären på förhållandet mellan arbetstagaren och förvaltningen, skulle nämligen medlemsstaterna ges möjlighet att fritt bestämma vilka tjänster som omfattas av denna undantagsbestämmelse.

9 Det skall fastslås att villkoren för att en anställning skall kunna betraktas som en anställning i offentlig tjänst i den mening som avses i artikel 48.4 i fördraget, vilka har preciserats i domstolens rättspraxis, bland annat i dom av den 17 december 1980 i målet 149/79 Kommissionen mot Belgien (Rec. s. 3881), inte är uppfyllda i förevarande fall. Att enbart hänvisa till CNR:s allmänna uppgifter och att räkna upp de arbetsuppgifter som utförs av

samtliga forskare vid detta institut är nämligen inte tillräckligt för att kunna fastställa att forskarna deltar i myndighetsutövning eller har ansvar för att skydda statens allmänna intressen. Endast ledande och rådgivande funktioner i statens tjänst vilka rör vetenskapliga och tekniska frågor kan betraktas som anställning i offentlig tjänst i den mening som avses i artikel 48.4 i fördraget. Det har dock inte visats att forskarna vid CNR har haft sådana funktioner.

10 Vad gäller den italienska regeringens argument, som går ut på att om utländska forskare får tillträde till ordinarie tjänster vid CNR skulle det bli omöjligt att förbjuda dessa tillträde, genom befordran, till ledande ställningar vid detta institut, så räcker det att fastslå att gemenskapsrätten inte förbjuder att en medlemsstat, inom en karriär inom den offentliga sektorn, förbehåller sina egna medborgare tjänster som är förenade med deltagande i myndighetsutövning eller skyddandet av statens allmänna intressen. Såsom domstolen redan har fastställt i ovannämnda dom av den 17 december 1980 får möjligheten att utestänga medborgare från andra medlemsstater från befordringar eller omplaceringar till vissa tjänster dock inte innebära att de generellt utestängs från tillträde till tjänster som inte är hänförliga till anställning i offentlig tjänst i den mening som avses i artikel 48.4 i fördraget.

11 Såsom domstolen redan har fastställt i sin dom av den 12 februari 1974 i målet 152/73 Sotgiu (Rec. s. 153) får inte artikel 48.4 i fördraget, även om det rör sig om anställning i offentlig tjänst i den mening som avses i den artikeln, ligga till grund för diskriminerande åtgärder i fråga om lön eller andra arbetsvillkor gentemot arbetstagare från andra medlemsstater efter det att de väl har tillåtits inneha sådana tjänster.

12 Det skall följaktligen prövas om den omständigheten att ovannämnda bestämmelser i lag nr 70 inte tillämpas utgör en enligt artikel 48.2 i fördraget och artikel 7.1 och 7.4 i förordning nr 1612/68 förbjuden diskriminering.

13 I detta hänseende skall det fastslås att forskare som är medborgare i andra medlemsstater diskrimineras i förhållande till forskare med italienskt medborgarskap, bland annat vad gäller anställningstrygghet, eftersom de är anställda vid CNR på grundval av tidsbegränsade kontrakt och inte har någon garanti för att dessa kontrakt förlängs. Vidare skall det fastslås att avsaknaden av möjlighet till befordran för forskare som är medborgare i andra medlemsstater innebär att det är omöjligt för dessa att avancera i graderna, vilket påverkar deras lön och ålderspension. Dessa forskare omfattas följakt-

ligen inte av regler som ger dem samma garantier och förmåner som de italienska medborgarna har till följd av förordningar som enbart gäller för dem.

14 Under dessa omständigheter finns det anledning att fastställa att Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och artikel 7.1 och 7.4 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968, genom att diskriminera forskare som är medborgare i andra medlemsstater och som tjänstgör vid CNR, vad gäller anställnings- och arbetsvillkor, i förhållande till forskare med italienskt medborgarskap vid samma CNR.

Rättegångskostnader

15 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Italien har tappat målet skall den förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

1) Genom att diskriminera forskare som är medborgare i andra medlemsstater och som tjänstgör vid Consiglio nazionale delle ricerche, vad gäller anställnings- och arbetsvillkor, i förhållande till forskare med italienskt medborgarskap vid samma Consiglio nazionale delle ricerche, har Italien underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och artikel 7.1 och 7.4 i rådets förordning nr 1612/68 av den 15 oktober 1968.

2) Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.

Galmot Kakouris Schockweiler

Bosco Koopmans Everling Moitinho de Almeida

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 juni 1987.

P. Heim
Justitiesekreterare

Y. Galmot
Avdelningsordförande
Tillförordnad ordförande